

ØKONOMISK TEORI OG PRAKSIS

Den økonomiske politik 2001 – 2009

Oplæg ved Anders Fogh Rasmussen

Foto: Danmarks Nationalbank

De økonomiske lærebøger skal skrives om

"Alt i alt deler jeg ikke den pessimisme, som visse økonomer giver udtryk for. Jeg glæder mig faktisk over, at dansk økonomi er så stærk, at vi nu igen har set et fald i ledigheden. **Jeg tror, der er økonomer, som må begynde at overveje at skrive lærebøgerne på universiteterne om**, fordi det er meget lang tid siden, at økonomerne begyndte at advare om, at nu var ledigheden nået så langt ned, at nu ville det hele gå grassat. Det er faktisk ikke sket endnu."

Anders Fogh Rasmussen, TV2 News, 29. november 2007

De økonomiske lærebøger skal skrives om?

”I de fleste økonomers øjne står den sætning som et næsten skræmmeksempel på, hvordan politikere kan overhøre økonomers advarsler. **Eftertiden har vist, at der ikke var grund til at skrive de økonomiske lærebøger om**”

Jacob Graven, Cheføkonom i Sydbank, Berlingske Business 30. december 2010

De økonomiske lærebøger skal skrives om?

Arbejdsløshed, oktober 2007:

3,1 %

Inflation, oktober 2007:

1,7 %

Phillipskurven i Danmark 1997-2005

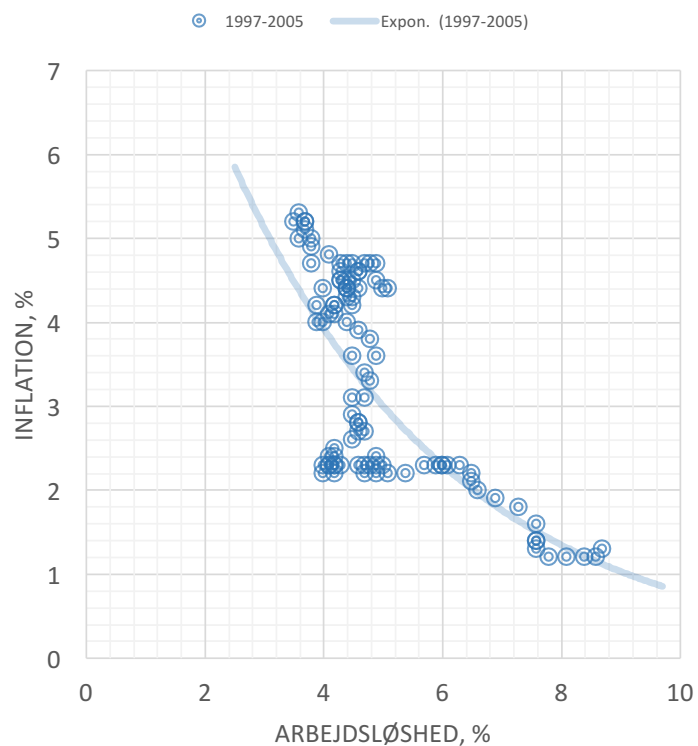

Phillipskurven i Danmark 2006-2007

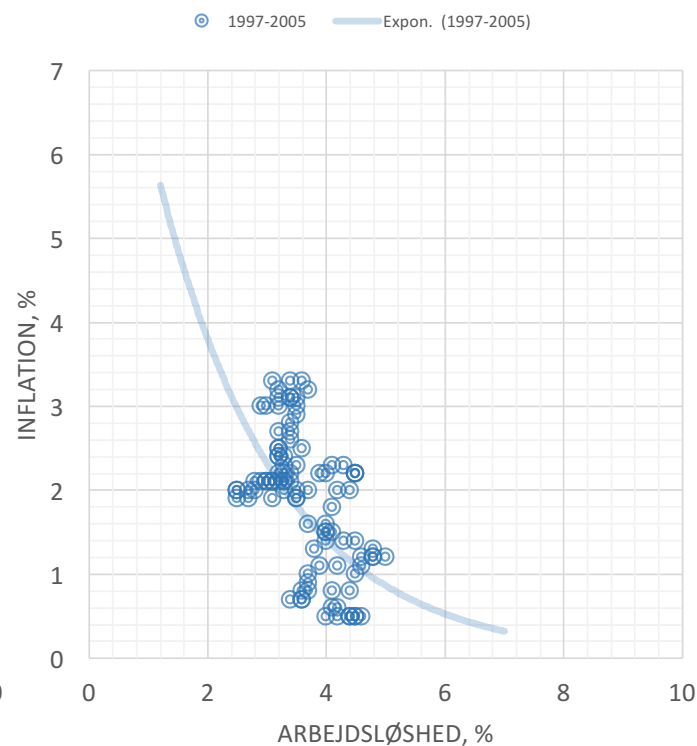

Phillipskurven i andre lande 1997-2005

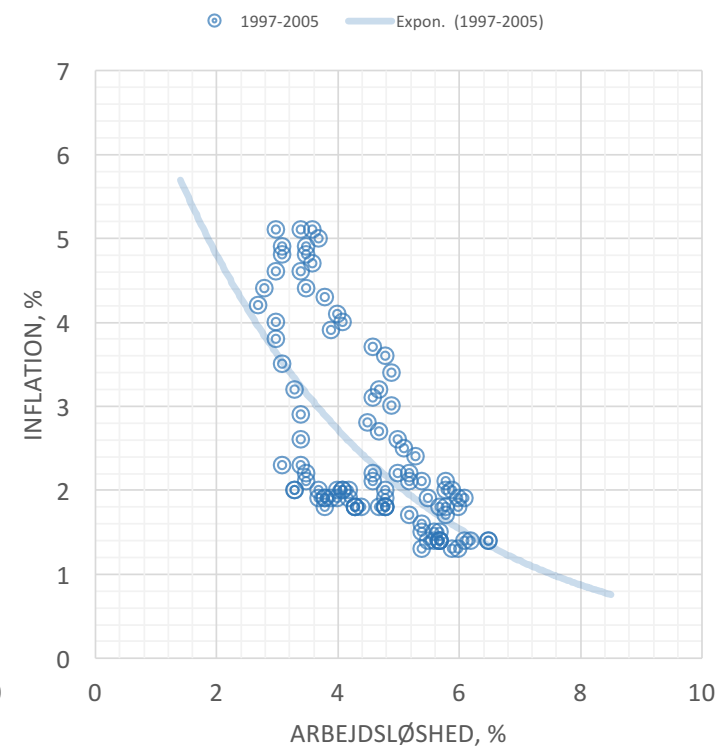
Irland

Norge

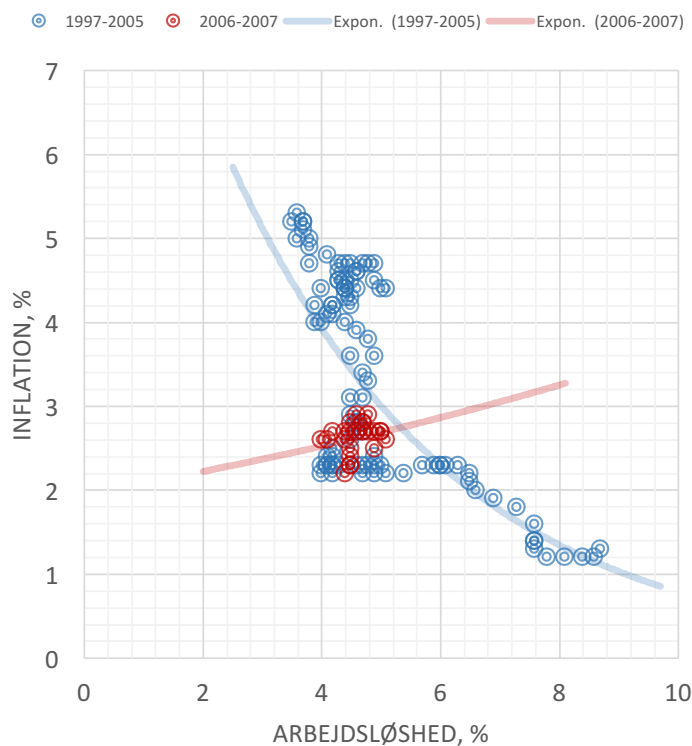

Holland

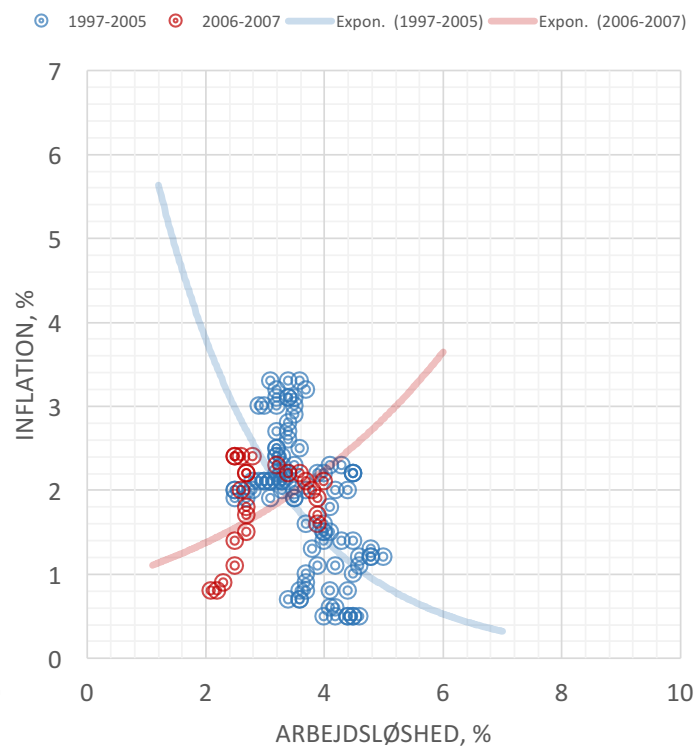

Phillipskurven i andre lande 2006-2007

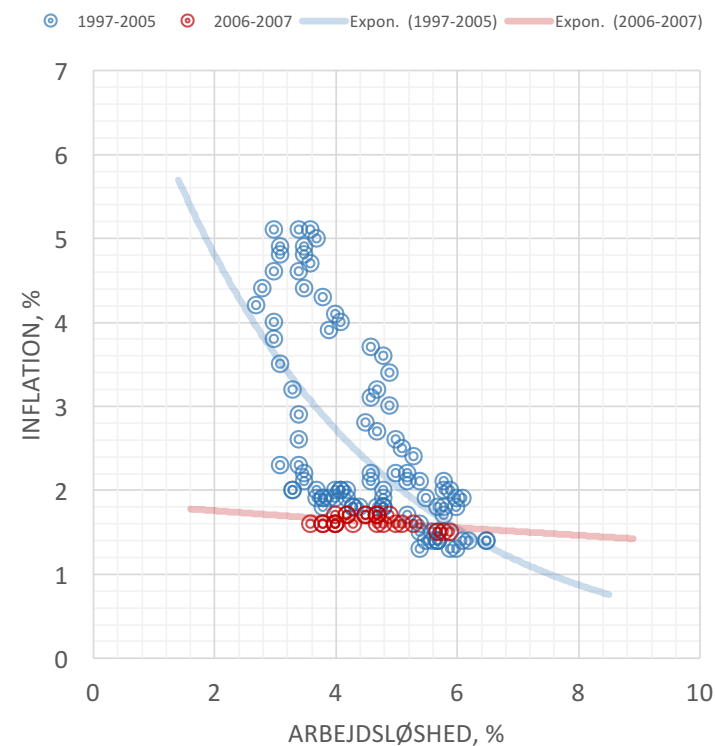
Irland

Norge

Holland

Kritikken af den økonomiske politik i 00'erne fortsætter stadig i dag

“Det er tydeligt, at Fogh-regeringens uansvarlige økonomiske politik og manglende regulering af bolig- og finansmarkederne har været skadelig for Danmark. Vi kunne ikke have undgået krisen. Men **vi kunne være kommet langt bedre igennem, hvis Fogh-regeringen havde brugt de gode tider til at ruste Danmark til fremtiden**”

Andreas Steenberg, erhvervsordfører (R), Pressemeddelelse 18. september 2013

B Lykketoft: Foghs politik byggede på illusionsmageri

Tidligere S-formand Mogens Lykketoft karakteriserer forhenværende statsminister Anders Fogh Rasmussens økonomiske politik som ét stort bluff-nummer oven på Fogh-interview. »Anker Jørgensen var langt, langt mere ansvarlig,« lyder skudsmålet.

SØNDAG D. 8. MAJ 2016 KL. 14:36

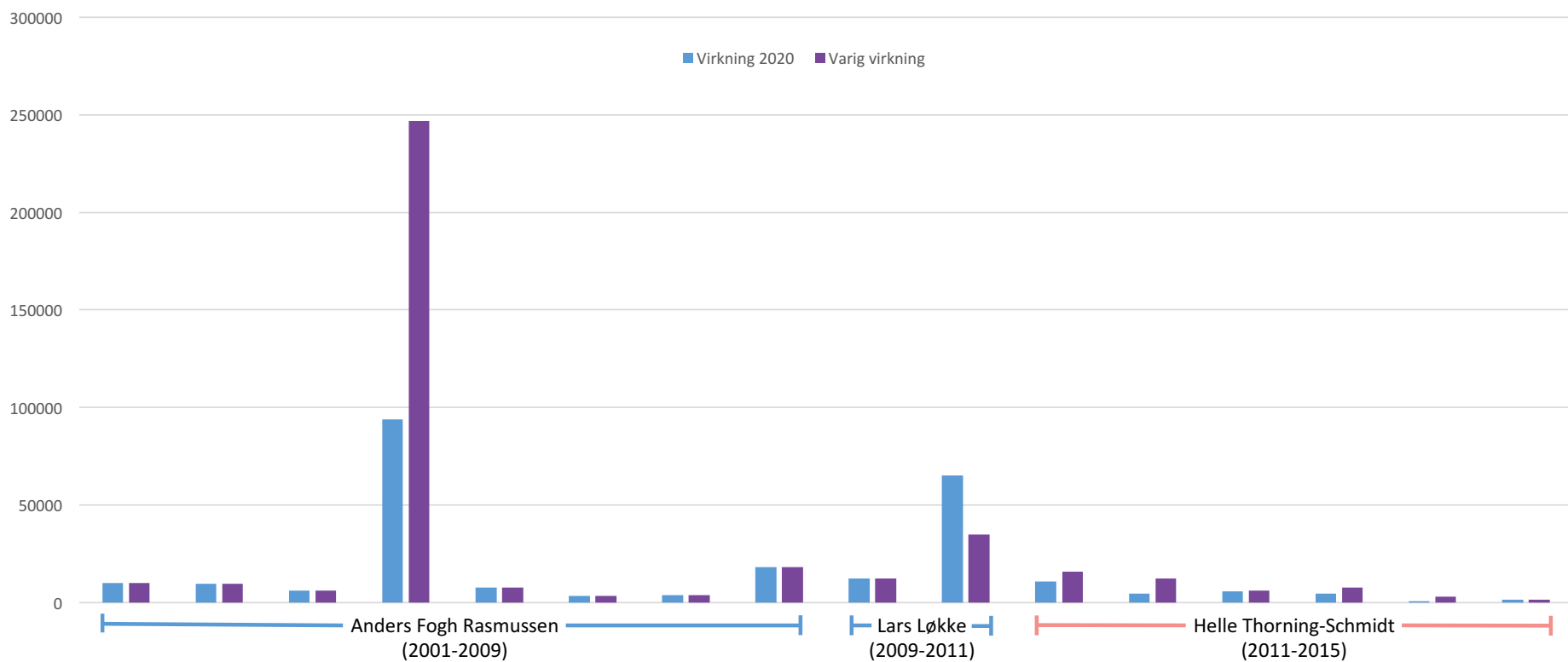
POLITIK 9. MAJ 2016 - 7.35

Ekspertter revser Anders Fogh: Du gjorde krisen værre

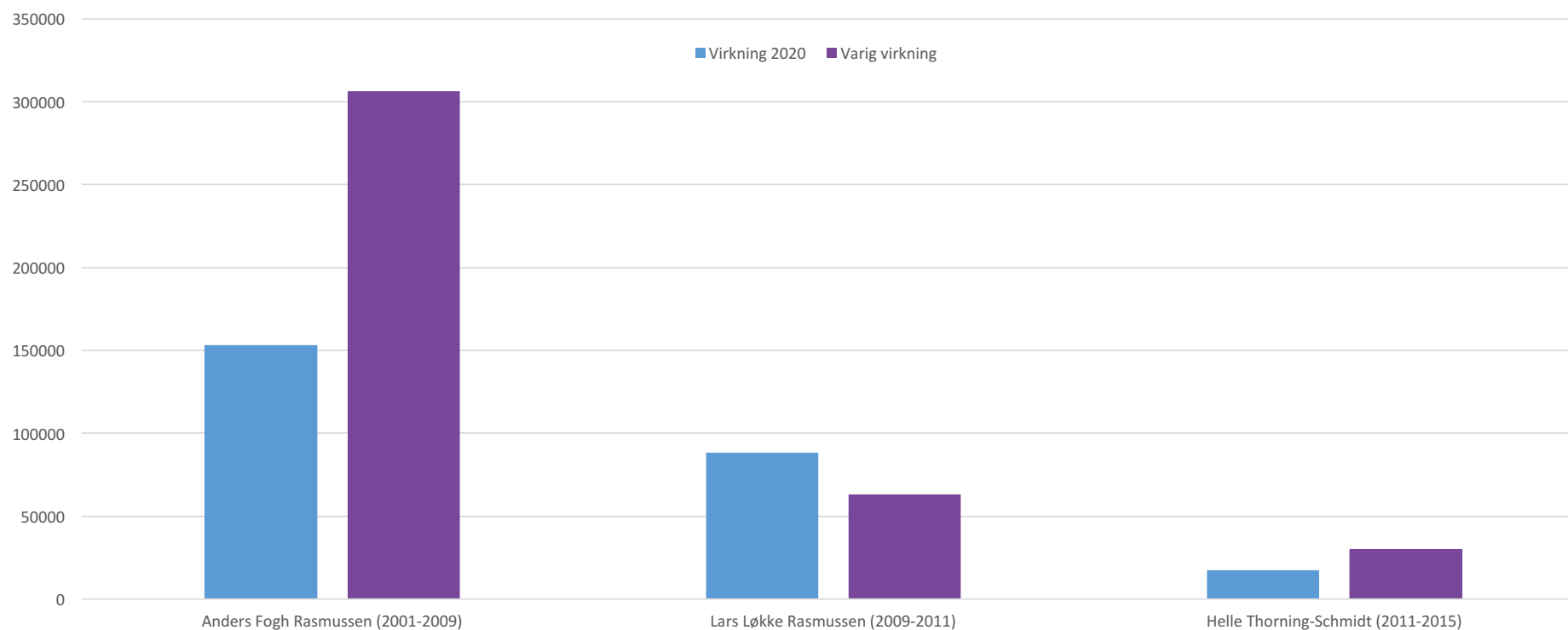
28. september 2017 **Introduktion** Velfærdsaftalen Statsgælden Skattestoppet Offentligt forbrug Boligmarkedet Danmark i verden Opsummering

Oplæg om Danmarks økonomiske politik 2001-2009 ved Anders Fogh Rasmussen

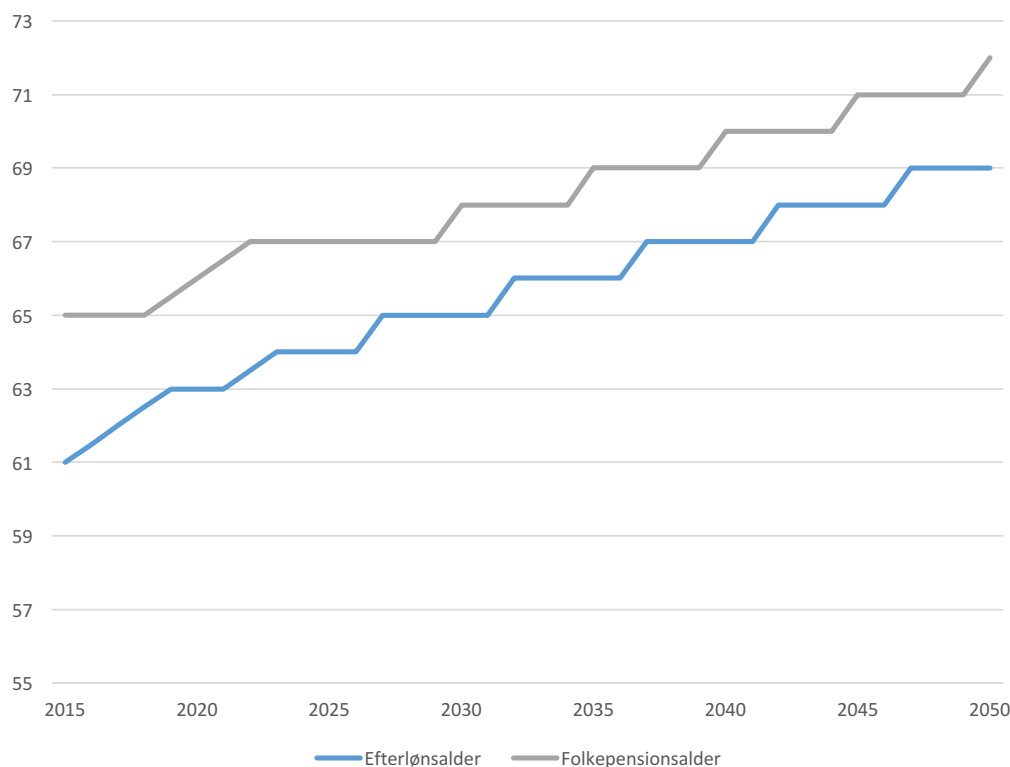
Arbejdsudbudsvirkning af reformer, aftaler og forlig fra 2001 til 2015

Arbejdsudbudsvirkning af reformer, aftaler og forlig under regeringerne fra 2001 til 2015

Velfærdsaftalen var med til at forhøje tilbage- trækningsalderen og dermed sikre velfærden

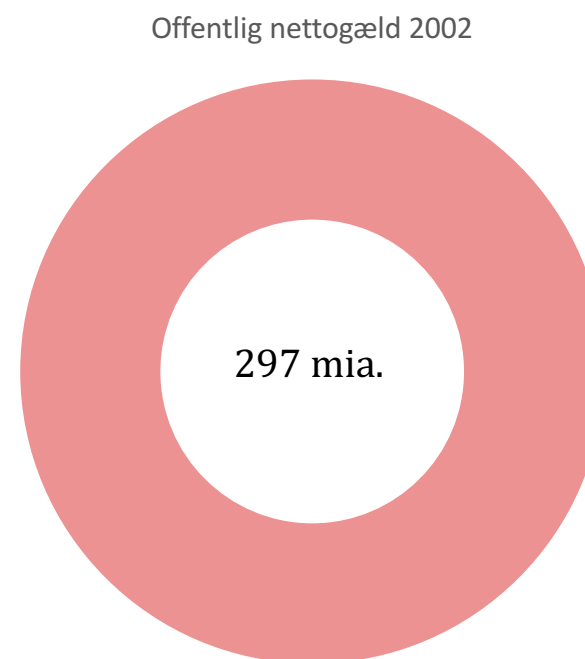
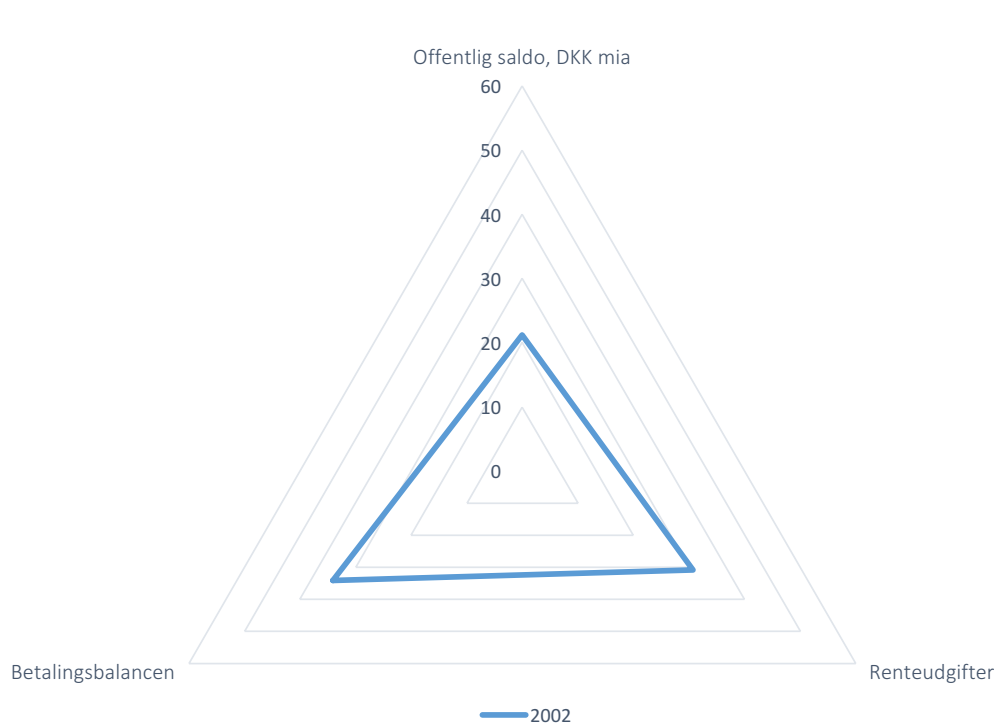
”

Velfærdsaftalen bidrager til at bremse den langsigtede stigning i de offentlige udgifter og dermed forbedre holdbarheden i de offentlige finanser. Desuden bidrager den indledende budgetstilling med **store strukturelle overskud** i betydelig grad til at mindske de langsigtede budgetmæssige konsekvenser af befolkningens aldring.

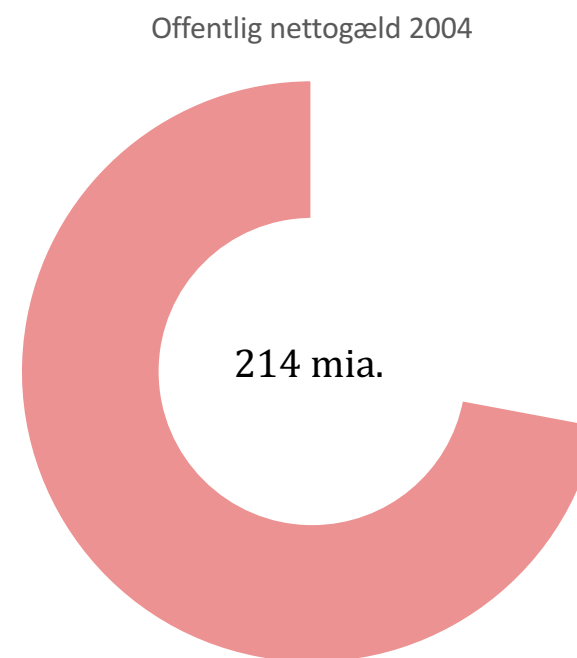
“

Ministerrådet: Udtalelse om Danmarks konvergensprogram. 2006.

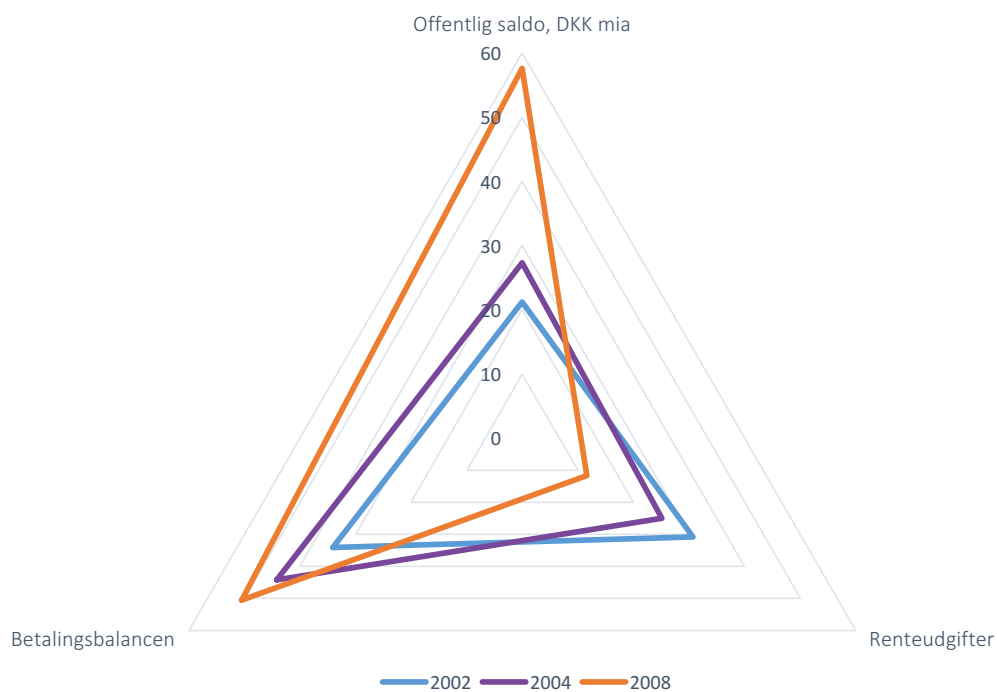
De offentlige finanser blev væsentligt forbedret fra 2002 til 2008

De offentlige finanser blev væsentligt forbedret fra 2002 til 2008

De offentlige finanser blev væsentligt forbedret fra 2002 til 2008

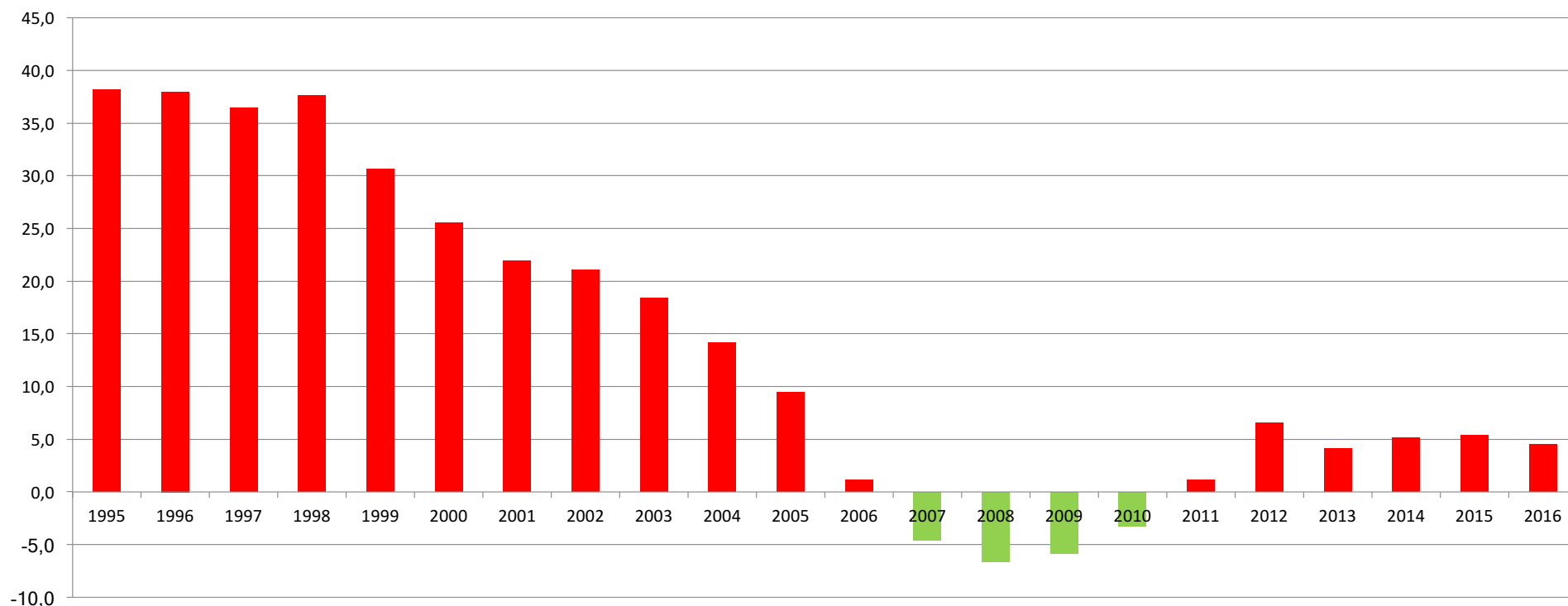

Offentlig nettoformue 2008

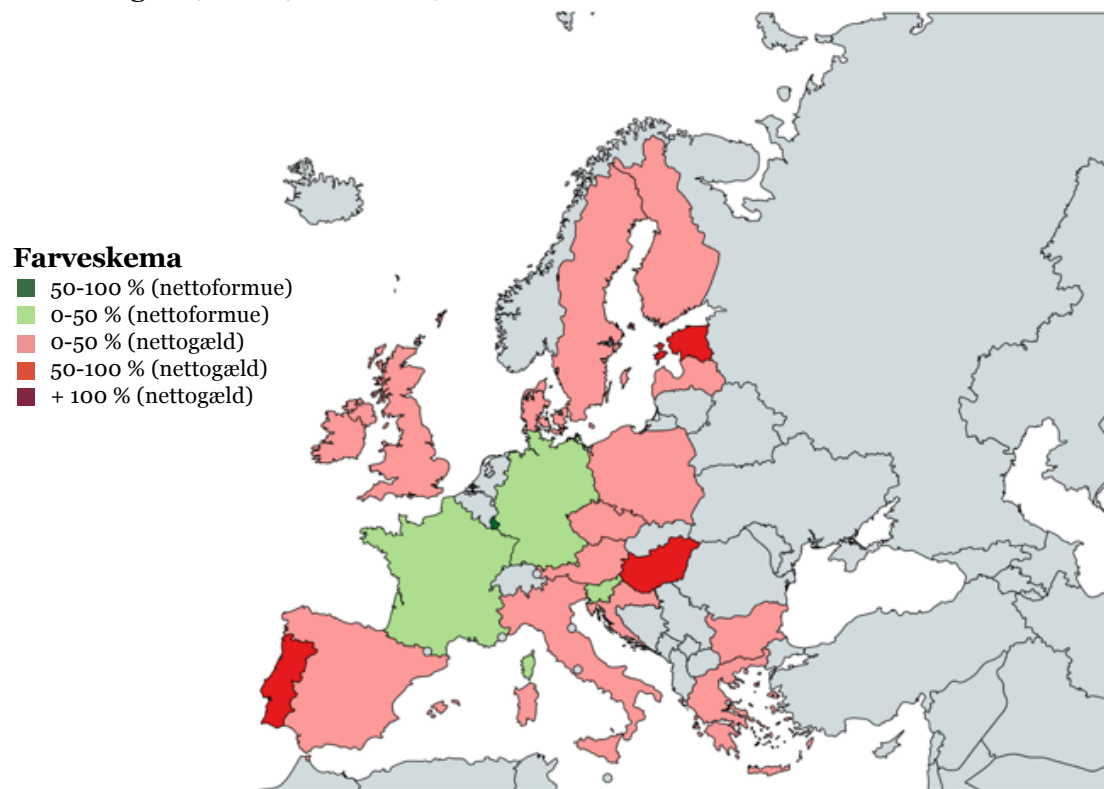
Den offentlige nettogæld forsvandt og blev afløst af et nettotilgodehavende

Offentlig nettogæld, pct. af BNP

Danmark reducerede udlandsgælden betydeligt

Udlandsgæld, netto, % af BNP, 2002

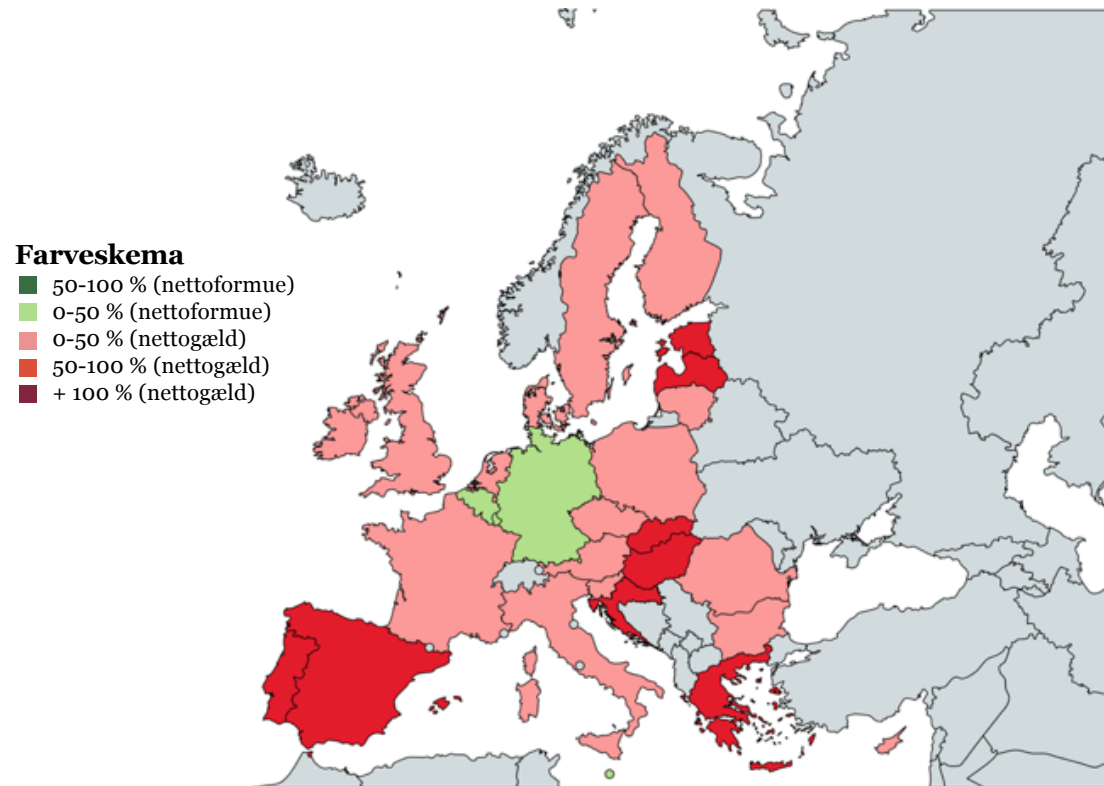

Danmarks udlandsgæld 2002, netto

Danmark reducerede udlandsgælden betydeligt

Udlandsgæld, netto, % af BNP, 2006

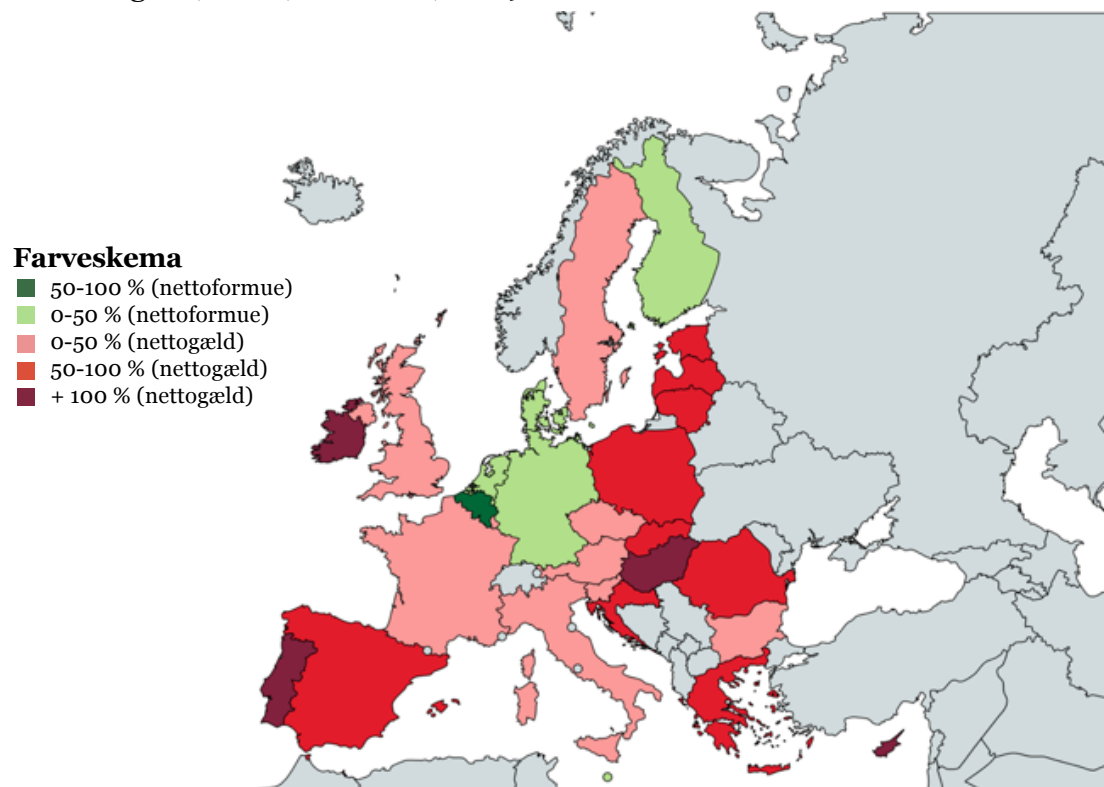
Danmarks udlandsgæld 2006, netto

DKK 3,4 mia.

Danmark reducerede udlandsgælden betydeligt

Udlandsgæld, netto, % af BNP, 2009

Danmarks udlandsformue 2009, netto

DKK 75,8 mia.

Skattestoppets ABC

1. Ingen skat eller afgift må sættes op.
2. Opkræves skatten eller afgiften med en procentsats, f.eks. moms, bliver procenten ikke sat op.
3. Opkræves skatten eller afgiften med et kronebeløb pr. enhed, f.eks. benzin- og dieselaafgiften, sættes kronebeløbet ikke op.
4. Hvis der er tvingende grunde til at indføre eller forhøje en skat eller afgift, vil dette ske således, at merprovenuet ubeskåret anvendes til at sænke en anden skat eller afgift.
5. Der lægges et loft over det kronebeløb, som boligejeren betaler i ejendomsværdiskat. Værdistigninger på fast ejendom vil derfor ikke udløse yderligere ejendomsværdiskat.

Udover skattestoppet blev der gennemført sænkninger af skatten på den sidst tjente krone

Forårspakken (2004)

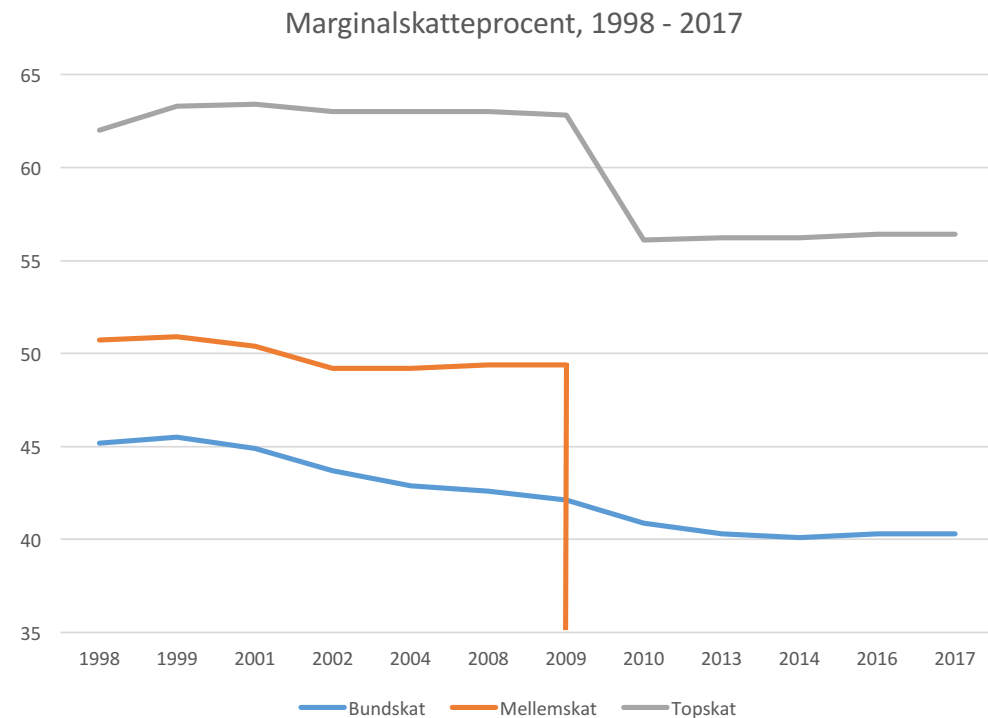
- Forhøjelse af mellemskattegrænsen med ca. 50.000 kr.
- Indførelse af et beskæftigelsesfradrag på 2,5 pct.

Lavere skat på arbejde (2007)

- Forhøjelse af beskæftigelsesfradraget til 4,25 pct.
- Forhøjelse af mellemskattegrænsen med ca. 50.000 kr.
- Forhøjelse af personfradraget med 1.000 kr.
- Indeksering af energiafgifter

Forårspakke 2.0 (2009)

- Afskaffelse af mellemskatten
- Nedsættelse af bundskat med 1,5 pct. point
- Forhøjelse af topskattegrænse med ca. 40.000 kr.
- Reduktion af rentefradraget

Oppositionen ville øge de offentlige udgifter

”**Man forsømmer at bruge nogle penge**, man ikke har råd til at lade være med at bruge. Den diskussion om offentlige udgifter som noget, der altid bare er en omkostning, der fører til skatter og sådan noget, er noget sludder”

Mogens Lykketoft (S), Jyllands-Posten 9. august 2003

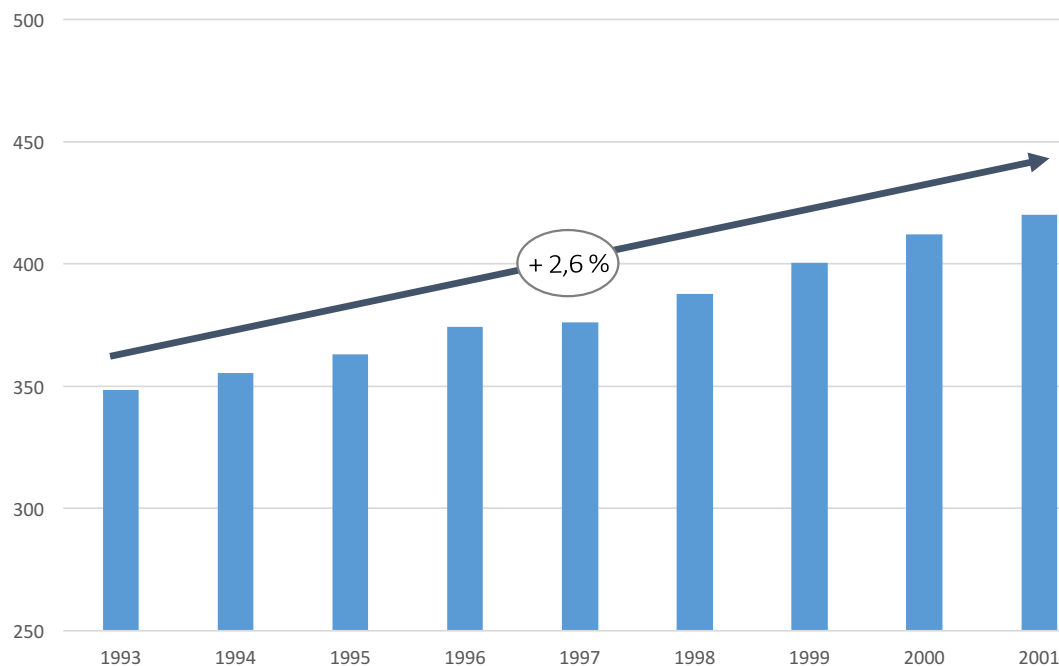

“Regeringen er jo god til tal, men de tal, som de lægger frem, vil rent faktisk ikke øge investeringsniveauet i vores offentlige sektor. **Statsministeren er for fedtet i forhold til velfærdssamfundet**”

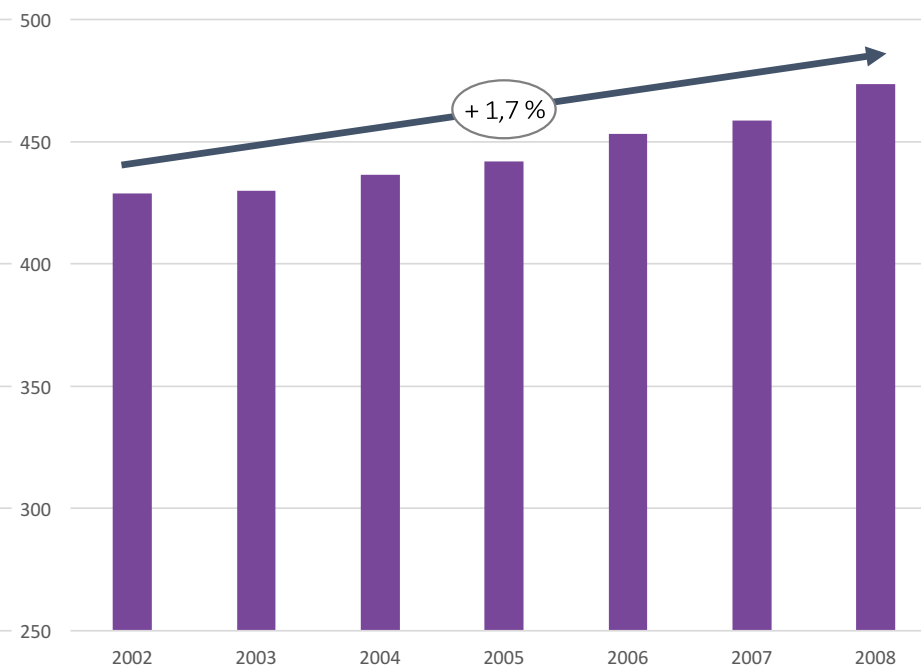
Helle Thorning-Schmidt (S) 1. november 2007, TV-duel, TV2

Den årlige realvækst i det offentlige forbrug blev reduceret

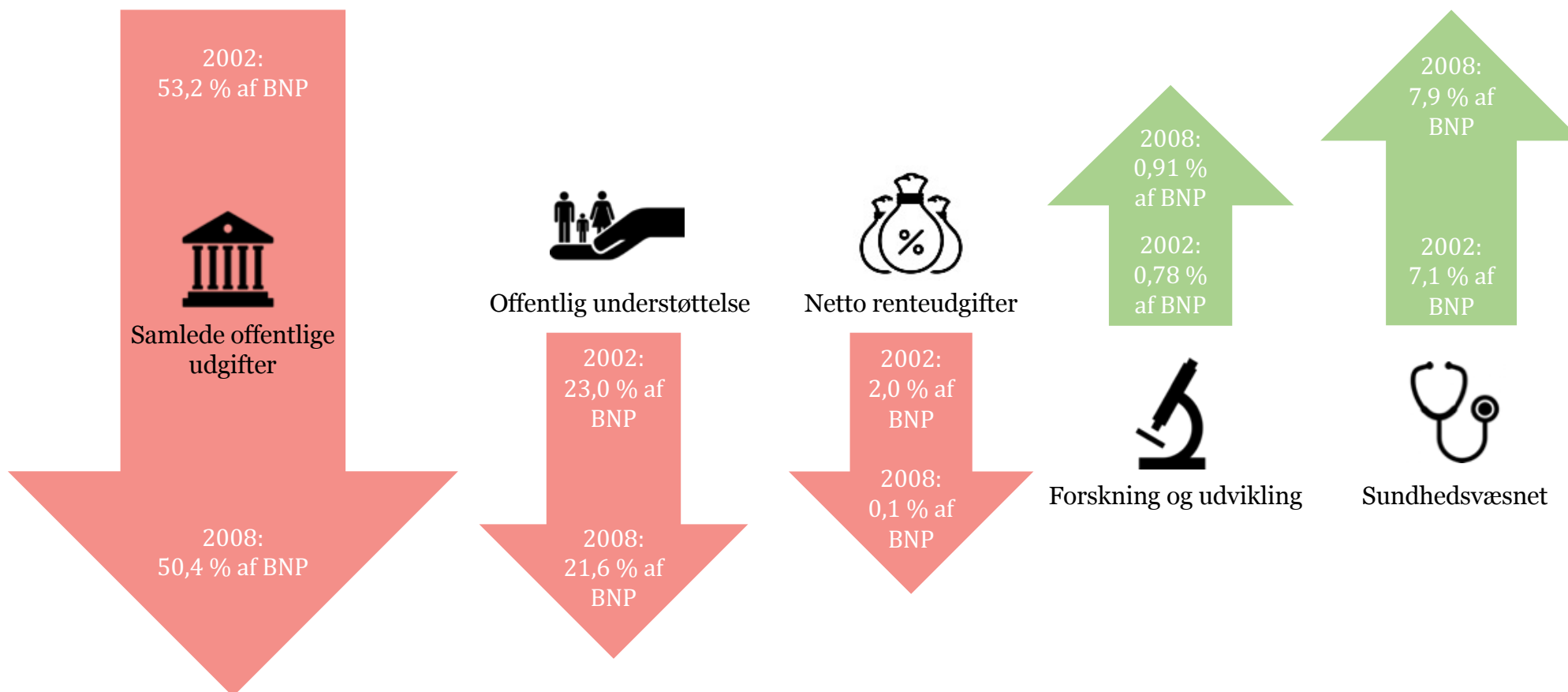
Offentligt forbrug (DKK mia.) 1993-2001

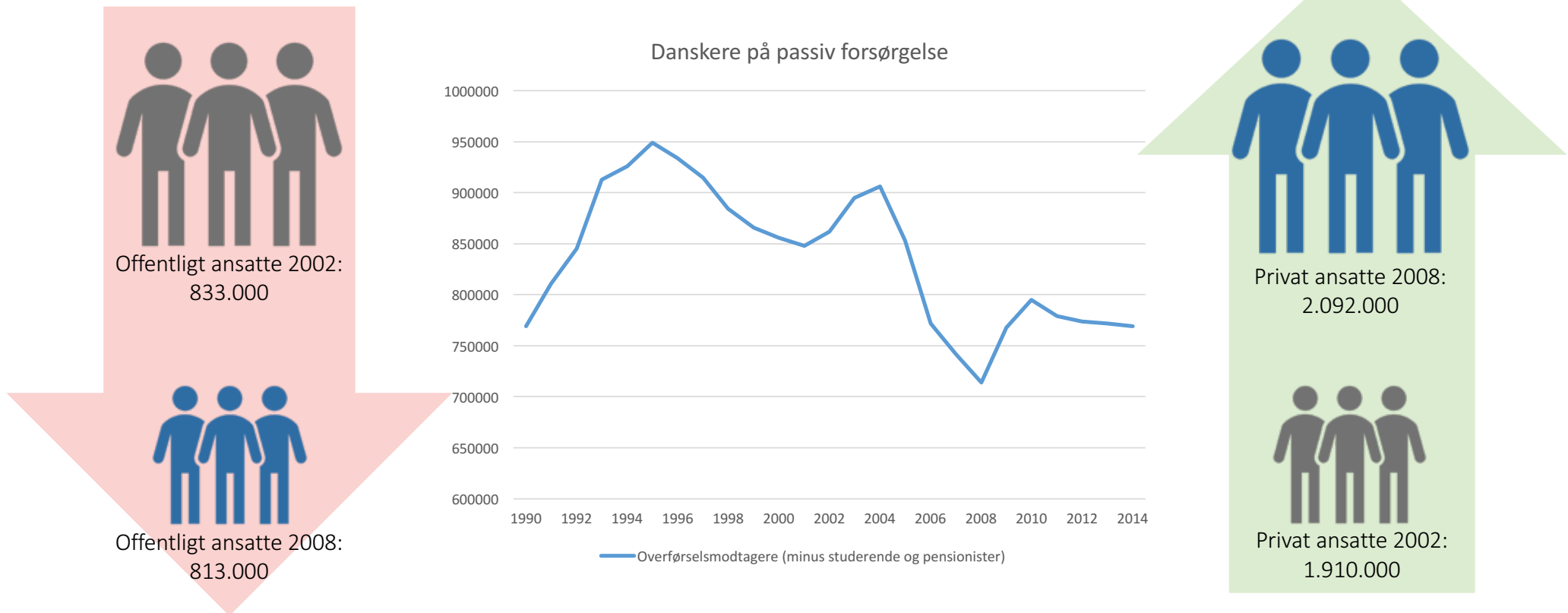
Offentligt forbrug (DKK mia.) 2002-2008

Der blev omprioriteret i de offentlige udgifter

Antallet af privatansatte steg, og antallet af offentligt ansatte samt overførselsmodtagere faldt

Flere borgerlige kritiserede regeringen og ville øge det offentlige forbrug yderligere

“I Danmark gider vi ikke stå i kø for at komme på sygehus. Vores ydelser på kræftområdet er ikke i orden. **Den danske befolkning ønsker, at de ting skal være i orden før skattelettelse**”

Knud Munk Nielsen, Amtsborgmester i Ringkøbing (V), Information 10. juni 2006

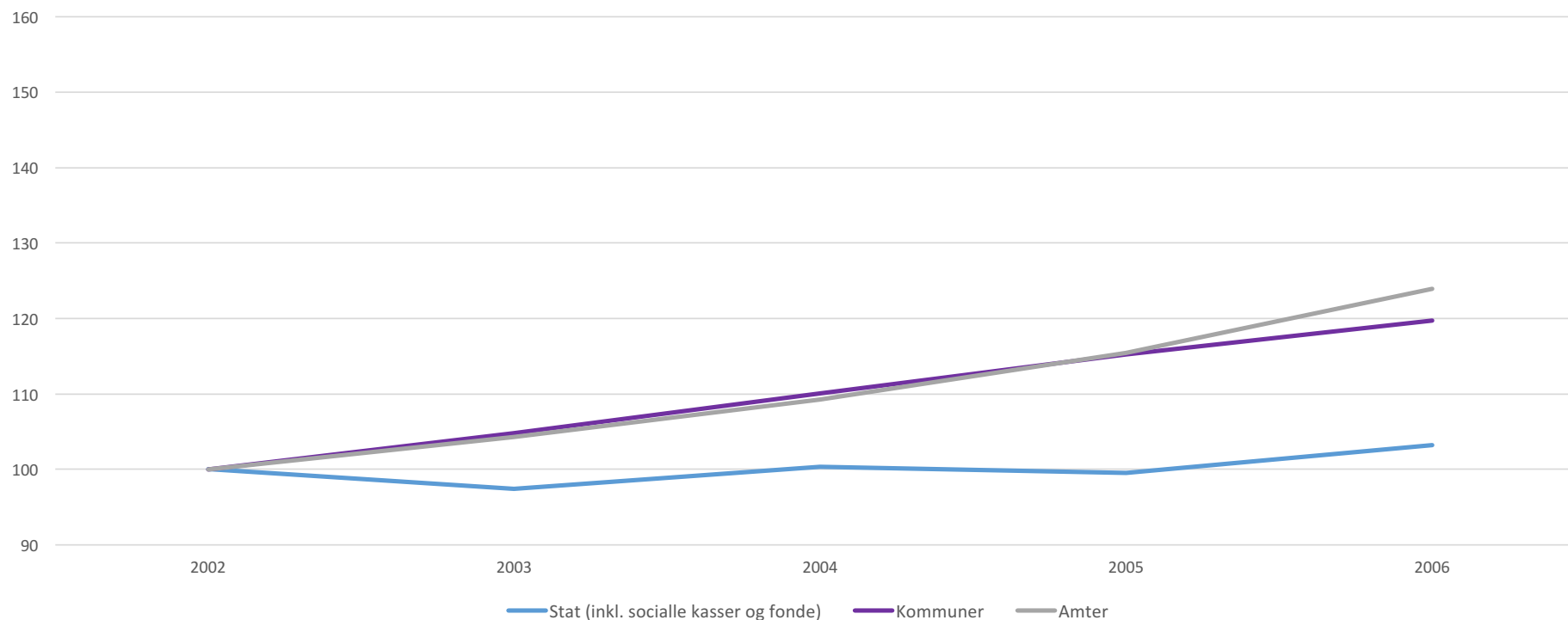

“**Venstres vælgere efterspørger kvalitet i børnepasning, på skole- og ældreområdet.** Og hvis det bliver for ringe, kan jeg godt forestille mig, at en del af Venstres vælgere spørger, om de skal se sig om efter et alternativt sted at sætte deres kryds”

Bjørn Dahl, Borgmester i Roskilde (V), Information 10. juni 2006

Det offentlige forbrug steg kraftigere i kommuner og amter indtil kommunalreformen 2007

Forbrugsudgifter i alt (indeks 2002 = 100)

Lykketofts kritik af boligpolitikken

”Han legede en slags socialdemokrat, men fjernede systematisk brikker af de faste indtægter i staten og **levede så på en konjunktur-medløbspolitik**, der var med til at pumpe ejendomspriserne op og gøre folk glade”

Mogens Lykketoft (S), Berlingske 8. maj 2016

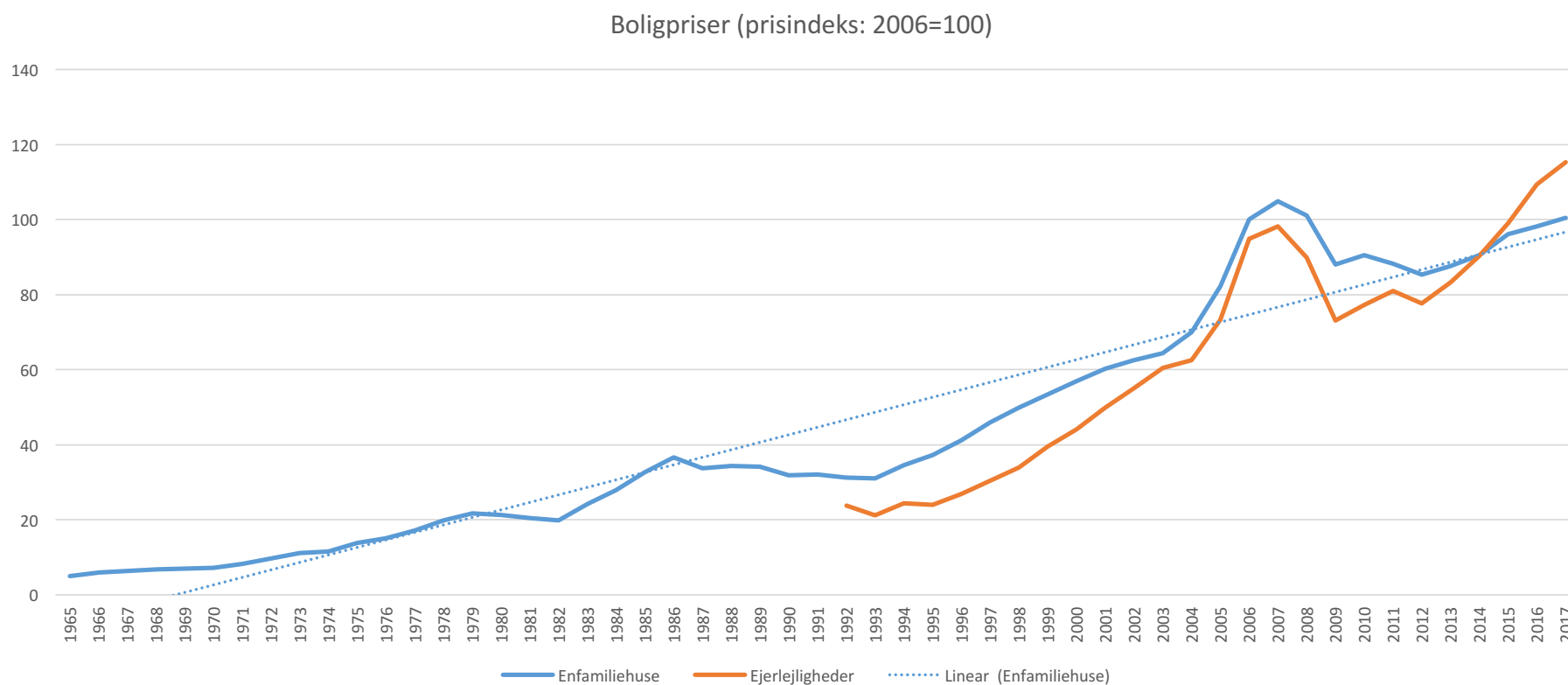
Økonom-kritik af boligpolitikken

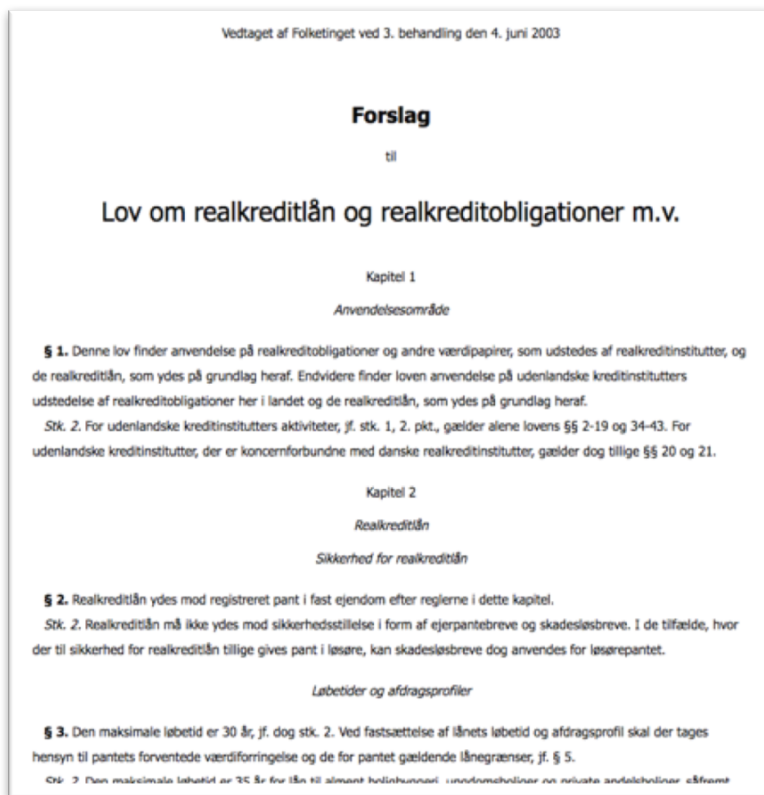
“Skattestoppet var uden nogen form for tvivl en stærk enkeltstående årsag til, at vi ikke bare fik store prisstigninger, men at vi oplevede en **decideret eksplosion i priserne**, der endte med at skade økonomien”

Hans Jørgen Whitta-Jacobsen, Tidligere økonomisk overvismand, BT 9. Maj 2016

Boligpriserne har været stigende fra 1965 til 2015

Loven om indførelse af afdragsfrie lån blev vedtaget af et bredt flertal i Folketinget

99 stemmer for

13 stemmer imod

Regeringens økonomiske politik fik ros af anerkendte internationale tidsskrifter

“During its six years in office the Liberal-Conservative government **streamlined the government administration; reduced taxation; introduced gradual reforms to the welfare system** (with the particular aim of stimulating labour supply); and made progress in privatising the few companies still under public ownership. (...) **Underpinned by a generally sound macro-economic policy framework**, Denmark has experienced a pronounced economic upswing in recent years, coupled with **low unemployment and inflation**”

Economist Intelligence Unit, december 2007

Danmark rangerede højt på anerkendte internationale ranglister

“**Good institutions and competent macroeconomic management**, coupled with world-class educational attainment and a focus on technology and innovation, are a successful strategy for boosting competitiveness in an increasingly complex global economy. (...) Countries that, like the Nordics, are **investing heavily in education** are likely to see rising levels of income per capita, growing success in reducing poverty and an **increasing ability to establish a presence in the global economy**,”

Augusto Lopez-Claros, Chief Economist Director for World Economic Forum's Global Competitiveness Network states, 2006

Ifølge OECD stod Danmark i en fordelagtig position, da finanskrisen ramte

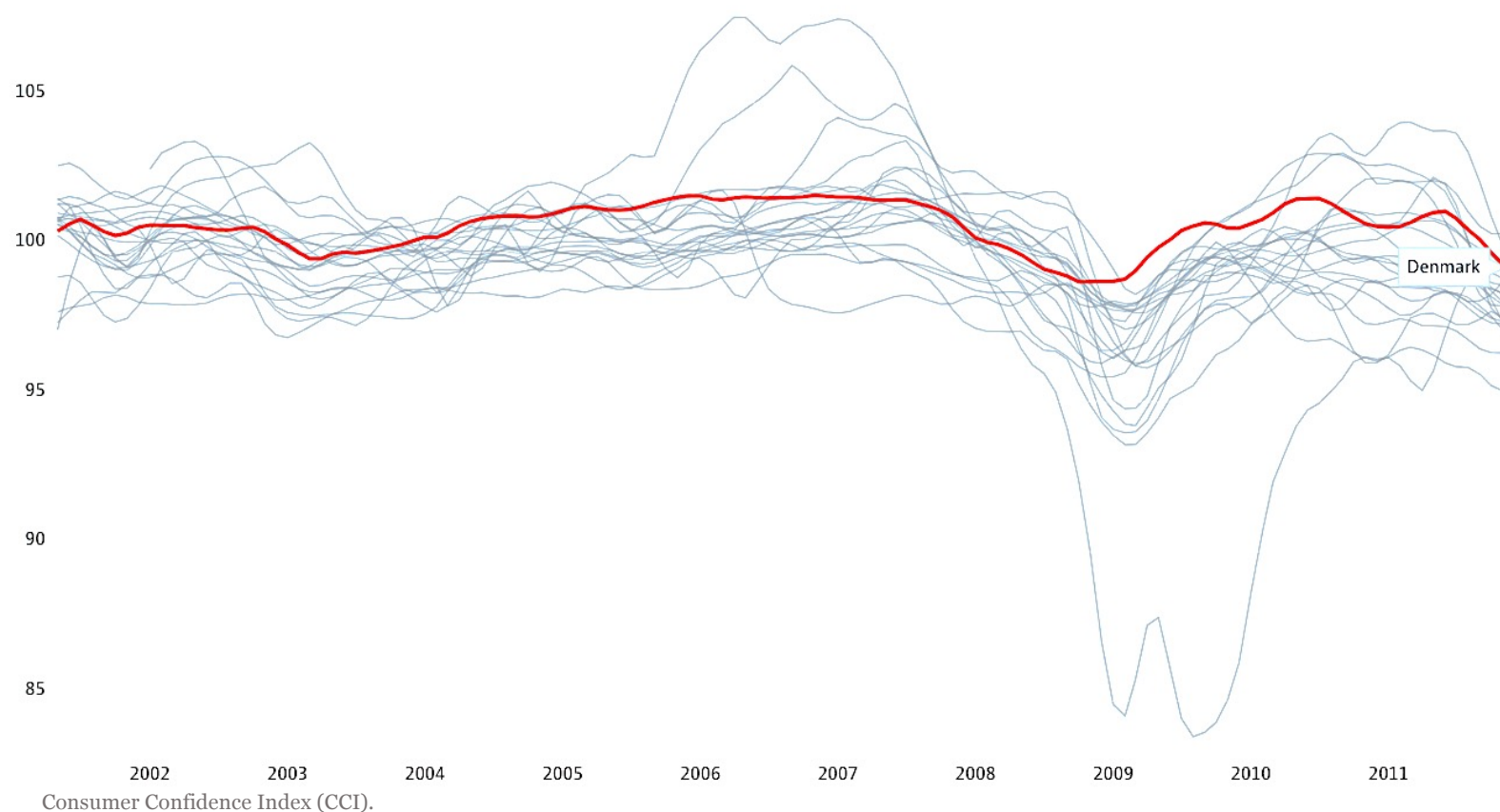
“

Denmark entered the recession with a strong financial position and a sound fiscal policy framework

”

Forbrugertilliden forblev høj gennem finanskrisen

De økonomiske lærebøger skal skrives om?

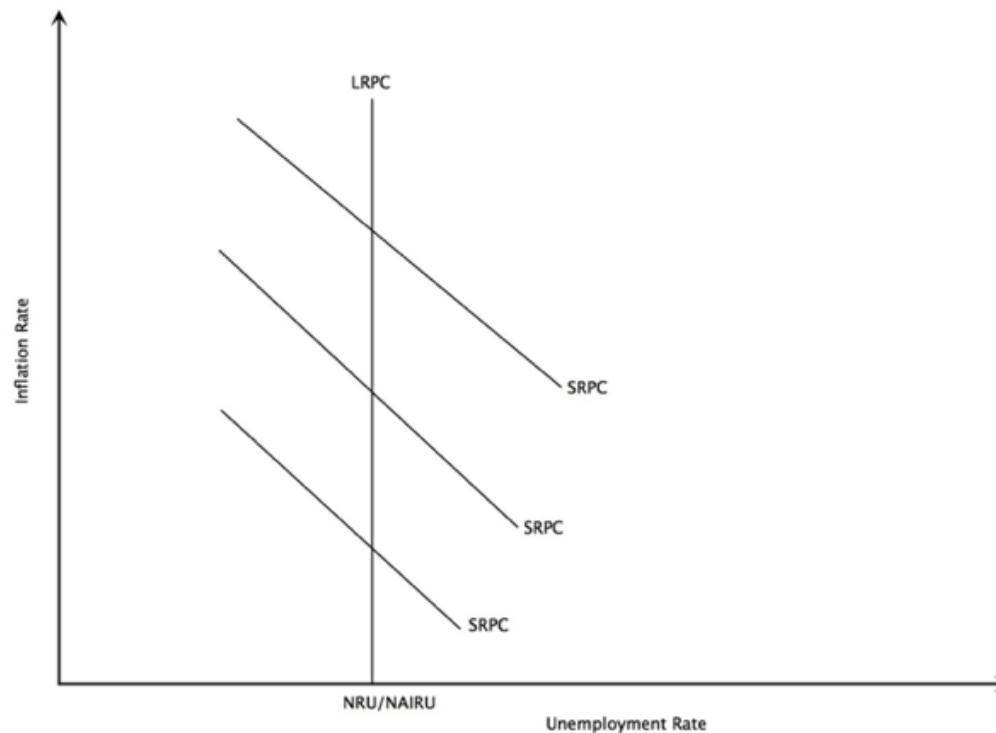
Arbejdsløshed, juni 2017

4,1 %

Inflation, juni 2017

0,6 %

I det lange løb synes inflationen ikke at have indflydelse på den naturlige ledighed

Økonomisk teori og praksis gennem mine 40 år i politik

1. Loven om opdrift

Presset for at øge de offentlige udgifter vil altid være stærkere end modstanden mod at øge skatterne.

2. Loven om asymmetri

Når en regering fører aktiv finanspolitik, vil lempelse af finanspolitikken altid betyde stigning i de offentlige udgifter, medens stramning af finanspolitikken altid vil betyde stigning i skatterne.

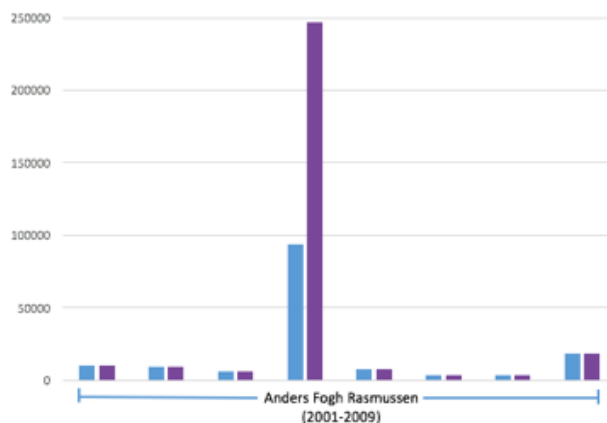
3. Loven om det

selvforstærkende skattetryk

Højere skat indebærer mindre disponibel indkomst, som betyder mindre evne til at klare velfærdsopgaver privat, hvorfor familierne retter efterspørgslen mod offentlige ydelser. Herefter må skatterne sættes yderligere i vejret, hvorved familien har endnu mindre levnet til selv at klare opgaverne, hvilket udløser endnu større efterspørgsel efter offentlige ydelser, osv. osv.

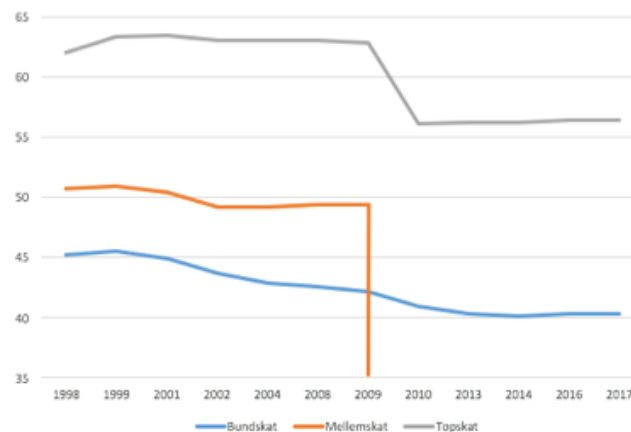
Opsummering

Velfærdsaftalen

Velfærdsaftalen fra 2006 øgede arbejdsudbuddet markant og bidrog til den langsigtede holdbarhed af dansk økonomi

Sænkninger af marginals-katten

Markante reduktioner af marginals-katten på arbejdsindkomst øgede gevinsten ved at arbejde væsentligt

Gældfri i 2009

For første gang siden 2. verdenskrig havde Danmark ingen udlandsgæld, hvilket sikrede et solidt finansielt udgangspunkt da finanskrisen ramte

ØKONOMISK TEORI OG PRAKSIS

Den økonomiske politik 2001 – 2009

Oplæg ved Anders Fogh Rasmussen

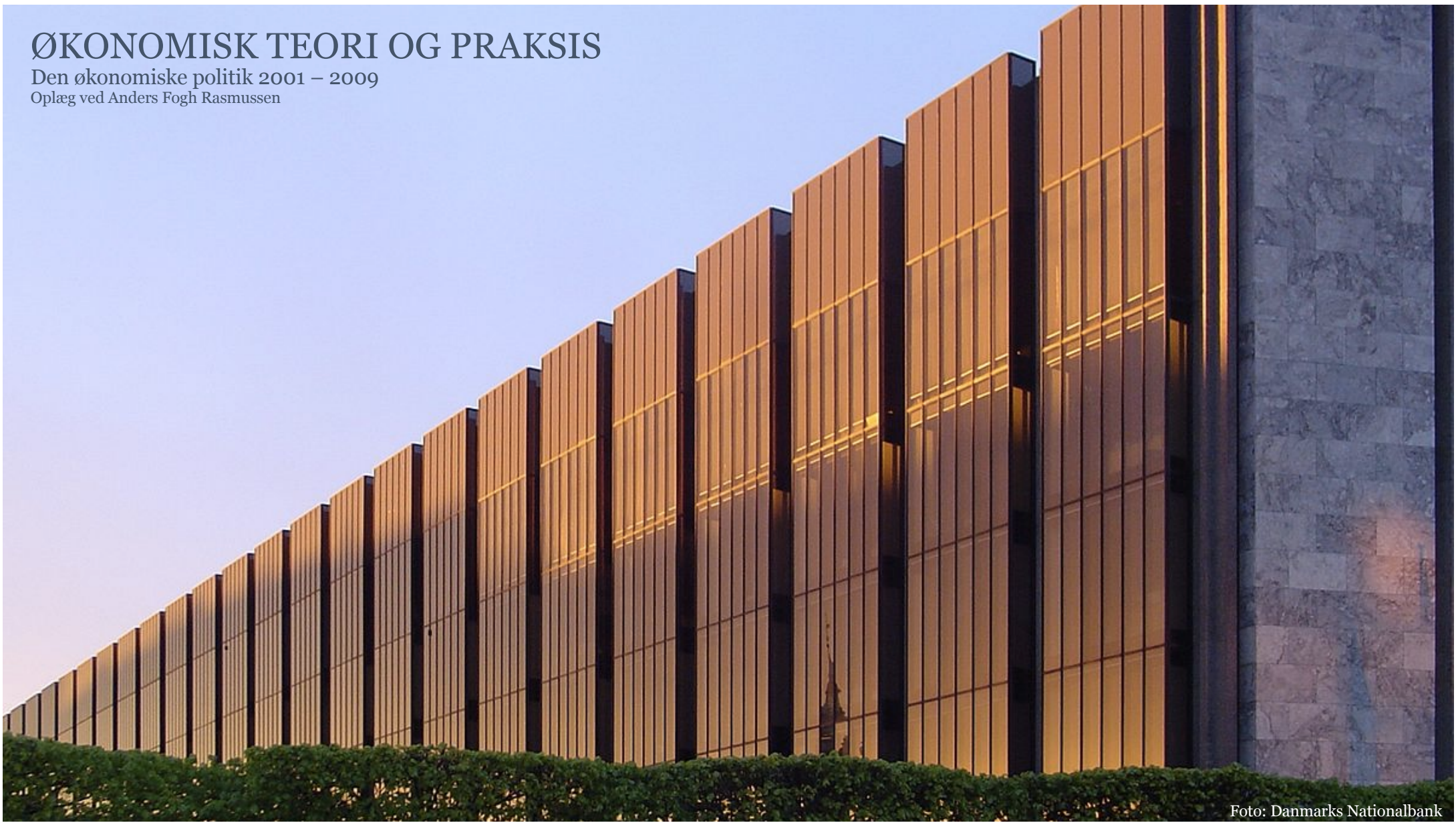

Foto: Danmarks Nationalbank